

LA BATALLA DE MADRID: COMENÇAMENT ELECTORAL

Llistes, només llistes

Obtenir un escó no és només objectiu dels partits. La picabaralla entre els líders de cada força és una constant electoral. Situar-se bé, presentar-se en el lloc oportú i desmarcar el company de sigles. Empentes i colzades sovintegen en tots els corredors de les distintes forces polítiques. I la primera batalla sempre és a Madrid.

Josep M. Sanmartí

Diuem que Konrad Adenauer va dir una vegada que hi ha tres classes d'enemics: l'enemic, l'enemic mortal i el company de partit a l'hora de fer les llistes electoral. Quan va fer aquesta facècia, el senyor Adenauer devia estar pensant en les eleccions espanyoles del 1982, si bé des de 1977 la confecció de les llistes sol obrir un intens període d'empentes i de colps de colze entre els candidats.

Fer les llistes electorals és certament un procés complex i delicat, perquè cal tenir en compte els equilibris interns del partit, i no diguem de la coalició, si n'hi ha, les possibilitats dels aspirants, la tàctica dels partits rivals, les característiques de la circumscripció, etc. Es tracta, doncs, d'una tècnica molt sofisticada, que exigeix al mateix temps informació, preparació, tacte polític i olfacte electoral.

La «batalla per Madrid»

Diguem el que diguin, la convocatòria d'eleccions pel 22 de juny agafà la majoria de partits descol·locats, però en part la pressa els ha anat bé, perquè els obliga a actuar ràpidament i a vorejar les polèmiques internes. Les llistes electorals s'han hagut de fer cuïta-corrents i les discussions s'han agilitzat, sense, però, que s'hagin evitat.

D'acord amb una llarga tradició, la primera pugna electoral és sempre l'anomenada «batalla per Madrid», és a dir, situar-se bé en la candidatura per Madrid. Aquesta província pre-

senta diversos avantatges. En primer lloc, la seva densitat de població i la seva diversitat política fan que sigui més senzill sortir elegit per poc ben col·locat que estigui el candidat. En segon lloc, les campanyes hi són més planeres, més basades en els mitjans de comunicació i en l'aparell del partit i no tant en l'esforç personal. Els candidats no han de fer grans desplaçaments i poden mantenir les seves activitats habituals a un nivell acceptable. I en tercer lloc, Madrid és una província que no obliga gaire els elegits, cosa que no passa amb la resta de circumscripcions.

Madrid és una còmoda plataforma electoral, un àmbit polític i administratiu, i poca cosa més. Fora de la capital de l'estat, els electors són en general molt més sensibles al tracte que

reben dels seus diputats i senadors, i reclamen una certa atenció continuada. A Madrid els problemes de la zona són abandonats a les autoritats locals i, des de fa uns anys, al govern i al parlament regionals.

D'altra banda, per efecte d'una llei no escrita, i producte segurament del mateix centralisme, el cap de la candidatura madrilenya al Congrés de Diputats per qualsevol partit és l'aspirant a la presidència del govern. Per tant, el número u de cada partit es reserva sistemàticament aquesta plaça pràcticament segura i els altres no li ho discuteixen. Així, per exemple, enguany ha caigut en aquest parany **Adolfo Suárez** (CDS), un polític que té el seu bastió electoral a Àvila. Però sembla com si un diputat per Àvila no fos prou bo a l'hora d'optar a la pre-

Miquel Roca ha trencat la «norma madrilenya», seguida, això sí, per González i Fraga.

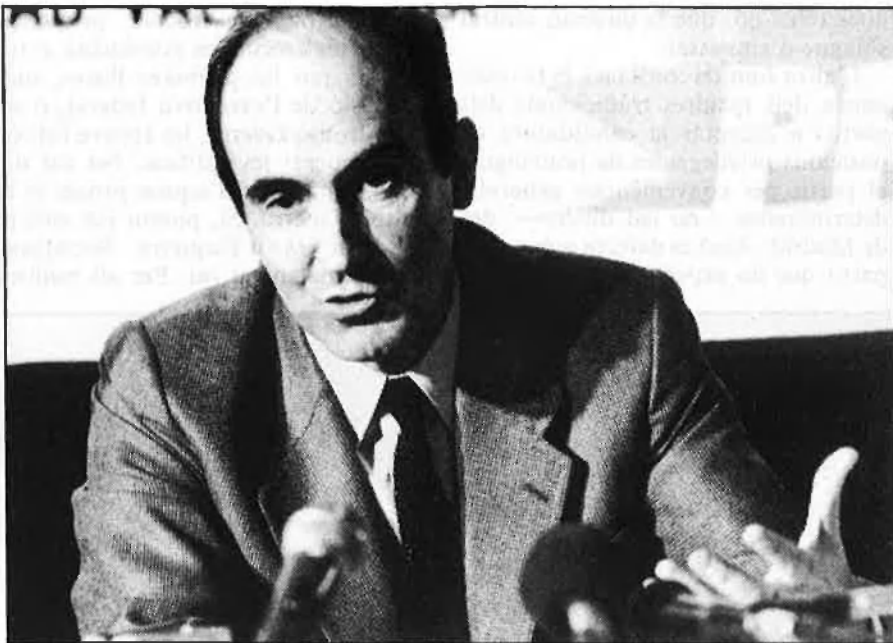

sidència del govern central. En canvi, **Miquel Roca** (CiU) ha trencat aquesta norma i aspira al mateix càrrec des de Barcelona. El punt de partida de Roca és especial: el seu partit és d'àmbit català i Barcelona s'acosta més a Madrid que no pas a Àvila. Ser cap de govern i diputat per Barcelona es veu que no fa mal efecte. Tot i això, el cas de Roca no deixa de ser un fenomen curiós i aïllat. Tots els altres líders encapçalaren la llista dels seus respectius partits per Madrid. **Felipe González** hi va, en lloc de presentar-se per Sevilla; **Manuel Fraga** (CP) ho hauria de fer per Lugo; **Gerardo Iglesias** (IU) va per Madrid en comptes d'anar-hi per Astúries, etc.

Alguna vegada aquesta llei no funciona automàticament i sol ser un indicatiu de coses rares. **Antonio Garrigues Walker** (PRD), per exemple, ha hagut de passar pel mal tràngol de veure com **Federico Carlos Sáez de Robles**, antic president del Consell General del Poder Judicial, li disputava injustament la primera posició per Madrid. Un detall: Garrigues és fundador i president del PRD i Sáez de Robles, que se sàpiga, és un nouvingut de relleu.

El problema dels números dos

L'actitud de Miquel Roca ha obligat els altres grans partits a desplaçar

alguns dels seus barons. Així, el PSOE ha destacat el ministre de Defensa i ex-alcalde de Barcelona, **Narcís Serra**, a aquesta circumscripció, amb la consigna evident d'abatre el cap del reformisme en el seu propi territori. El duel Roca-Serra és anunciat com un dels més interessants d'aquestes eleccions, tant pel pes i la significació política d'ambdues personalitats, que aspiren a succeir tard o d'hora Felipe González, i que ascendeixen en el camp de la política, com perquè el debat es descentralitzarà una mica i podrà tenir episodis sonats a Barcelona.

Precisament, aquest temor obligà la direcció de la CP a considerar la candidatura barcelonina de **Miguel Herrero de Minón** (Herrero no té res a veure amb Barcelona) per no deixar el camp lliure als altres dos. Sense un cap de fila clar i català, la CP del Principat ha hagut de passar per aquesta autèntica humiliació. Cal remarcar, però, que quan Herrero de Minón va renunciar a aquest escó aduï la seva manca de relacions amb Barcelona, cosa que no l'ha privat d'optar a altres províncies com Salamanca o Madrid. Algun comentarista madrileny féu una mica de barrila amb aquesta possibilitat, imaginant Herrero de Minón fent campanya amb un traductor simultani... No lligava.

A partir d'aquí comencen les batusses de debò entre els aspirants succes-

sus. Que **Oscar Alzaga** (PDP), i **José Antonio Segurado** (PL) vagin com a números 2 i 3 a la llista de la CP per Madrid sembla lògic, i ningú no ho discutí. Però que el vice-president segon, el tercer i el quart vagin a continuació, ja no està tan clar. **A. Osorio**, **Herrero de Minón**, **Fernando Suárez** i **Jorge Verstrynge** entaularen una sorda batalla per aconseguir la quarta plaça. En unes eleccions molt personalitzades i en les quals el programa electoral es debat poc, la posició personal és important, fins i tot molt important, malgrat que les llistes siguin tancades i es voti per partits.

El primer problema que es presenta, doncs, és com col·locar a «províncies» les figures i els quadres del partit. De moment, ser ministre o vice-president d'AP vol dir tenir una bona plaça segura, fora o no de Madrid. Madrid és la ciutat que té en termes absoluts i relatius més polítics professionals per metre quadrat, d'origen o residents, i catapultar-los tots a càrrecs representatius és, òbviament, complicat. L'operació sol topar amb la resistència de l'aparell partidista local, que també desitja naturalment situar bé els seus homes, llevat que el candidat foraster («cunero») sigui un peix molt gros que satisfaci fins i tot els més crítics. Aquesta és una polèmica típica al si de la CP, on els pactes establerts a Madrid per repartir-se les llistes de «províncies» són passats per la trinxa dels calçotets. Un cas molt sonat és el de la província d'Orense, que arrossega el malestar de les darreres eleccions autonòmiques gallegues per la mateixa raó de les llistes. Llavors hi hagué una peri-

llosa rebel·lió, que la direcció central s'hagué d'empassar.

L'altra font de conflictes és la resistència dels quadres tradicionals dels partits a acceptar la candidatura en posicions privilegiades de nous nomenats al partit per conveniències generals, determinades —no cal dir-ho—, des de Madrid. Això es detecta més a AP, partit que ha experimentat una forta

les agrupacions locals proposen noms, les executives provincials o regionals fan les primeres llistes, una comissió de l'executiva federal, o sigui **Alfonso Guerra**, les aprova i el comitè federal les ratifica. No cal dir que el filtre clau d'aquest procés és el mateix Guerra. Si, posem per cas, el candidat és d'Esquerra Socialista, doncs, malament rai. Per als polítics

qüestió? El ministre de Justícia, **Fernando Ledesma**, és de Toledo, però es presenta per Valladolid. N'hi ha que canvien de circumscripció com de camisa, i hi ha circumscripcions especialment maleïdes que cada vegada canvien de cap de llista. És el cas de Jaén, que hagué de donar suport a candidats tan diversos com **Landelino Lavilla**, **Miguel Boyer** o **Fernando Morán**. Altres, tot s'ha de dir, són més fidels: **Miguel Angel Martínez** (PSOE) s'ha presentat quatre vegades per Ciudad Real, o **Virgilio Zapatero**, que ha representat sempre Conca.

Hi ha formacions que semblen tenir un valor especial. Set partits d'una implantació electoral dubtosa s'han coaligat en la plataforma Izquierda Unida i, després, es posen a parlar de les llistes, almenys segons la versió oficial. Si és difícil posar d'acord els militants d'un sol partit, només cal imaginar les baralles per compaginar els interessos de set militàncies, més alguns independents de categoria. D'altres vegades, el problema és la manca de gent: El CDS anuncià com un gran triomf que presentarà candidats al Congrés i al Senat «en totes les províncies».

El «mètode Guerra», ben expeditiu.

expansió en pocs anys. Aquells militants que sofriren una veritable «travessa del desert» entre 1977 i 1982, que aguantaren heroicament uns anys realment difícils, ara es veuen desplaçats per gent acabada d'arribar, encara que sigui des de la difunta germana UCD. A grans trets, el secretari general d'AP, **Jorge Verstrynge**, defensa els interessos de la vella guàrdia, mentre que **Herrero de Minón** encapçala els segons.

La direcció de la CP, però, sembla que ha trobat una bona solució als seus mals: ha donat instruccions perquè les picabaralles no apareguin en públic i «així esborrarem qualsevol imatge de divisió». S'esgarraparan, però d'amagat, tal com fa la gent fina. Allò que no es veu no existeix. Cal dir, de passada, que diversos partits tenen enguany el problema suplementari de col·locar bé els prohoms de l'antiga UCD reciclats, com per exemple **García Díaz** o **Enrique de la Mata**, polítics de renom que només porten uns dies de militància i que ja demanen una bona plaça a les llistes.

El sistema «Alfonso Guerra»

No tots els partits han aconseguit un mètode tan senzill com el del PSOE. D'acord amb el nou sistema,

professionals ser proposats per les agrupacions no és gaire difícil, però anar a una candidatura sense el vist-i-plau del vice-secretari general és impossible. Sembla que en aquest terreny —i en altres— **Felipe González** remena poc les cireres. El PSOE parteix amb un cert avantatge perquè el 1982 ja resolgué algunes de les dificultats d'aquestes eleccions, com ara la digestió dels trànsfuges de la UCD, com **Javier Moscoso** o **Francisco Fernández Ordóñez**. L'èxit del 28-O tapà una operació, en principi, mal vista per les bases, però de la qual ara ja no es parla. El 28-O també consagrà el poder d'Alfonso Guerra.

Tanmateix, els socialistes tampoc no s'han escapat de les tensions pre-electorals. Per exemple, a l'hora de distribuir els seus barons, ministres i alts càrrecs de l'administració central. Aquests dies, alguns ministres recuperen velles arrels, una mica a empenes i rodolons, que tothom desconeixia i que els afectats callaven. És el cas de **José M. Maravall**, que encapçala la llista per València, perquè la seva família paterna era de Xàtiva. Els actuals lligams de Maravall amb aquesta ciutat difícilment justifiquen la seva plaça privilegiada a la llista valenciana. ¿José M. Maravall sap algun borrall de català, per posar una sola

La tesi de la circumscripció pròpia

Durant els períodes interelectorals apareix sempre entre els polítics, sobretot entre aquells que s'ho han passat malament a les darreres eleccions, la tesi de la circumscripció pròpia. Aquesta teoria sosté que tots els càrrecs electes han de disposar d'un bastió electoral propi, que el sostingui sistemàticament a totes les conteses. És com un contracte a llarg termini, però això significa tenir cura sense parlar de l'electorat. Alguns ho fan; la majoria, no. En aquest sentit, s'ha de reconèixer que els diputats i senadors procedents de Catalunya, del País Basc i de Canàries són més estrictes, encara que siguin ministres. Una dinàmica social i política diferent i un electorat més exigent obliguen a un contacte més sovintejat amb els votants. Hi ha hagut casos freqüents de polítics derrotats a Madrid que s'han retirat a la seva província, per refer la carrera política des de baix, que és, al capdavant, la manera més segura, per bé que la més lenta, de progressar. Un cas típic és el de **Rodolfo Martín Villa** (PDP), antic baró de la UCD, i que ara treballa Lleó pacientment, amb l'esperança de poder presentar batalla a fons a les eleccions autonòmiques de 1987. □